

1960. MÁR 25.

244 Tervez a főváros

Egy főváros költségvetése főmágában véve is izgalmasan érdekes téma, mert a szóban forgó összegek mögött a miliónos metropolis élete lüktet. Amikor azonban egy szocializmust építő főváros évi költségvetési terve kerül legfelsőbb fóruma, a tanács bíráló szeme elé, annál jóval többről van szó. Mindig van valami új, valami előremutató az előterjesztett tervben vagy azokban a javaslatokban, amelyeket a tanácsstagok említenek meg.

Amikor a pénteki fővárosi tanácsülésen elhangzott a végrehajtó bizottság jelentése, feltehetően a jószemű megfigyelők, hogy egy önbíráló megfigyelés milyen érdekes következtetésekre nyújt alapot. A beszámoló megállapította, hogy a beruházások végrehajtása nem volt elég tervszerű és nem sikerült az előirányzott összegeket elkölteni. Ez magyarul azt jelenti, hogy a tervezettnél kevesebb új épült, újított fel, illetve nem minden létesítményt sikerült befejezni. Az érdekes és az új viszont az, hogy a tervtől való eltérés forintösszege csak részben tért el a helytelen tervezés vagy a rossz szervezés miatt. A másik ok pozitív! Sokkal több volt ugyanis a dolgozó emberek részéről önkéntesen és önzetlenül felajánlott és kifejtett társadalmi munka, mint azt tavaly tervezték. Valósággal divattá vált a fővárosban, hogy a lakosság »mindenbe beleüsse az orrát«, illetve a csákányát: árkot ásson a vízvezetékcsöveknek és kábeleknak, egyengesse a terepet a létesítendő játszótér, park, út, illetve járda részére, sőt megfogja a lapátot, amikor sok a hó és kevés a hómunkás.

Marosán György is ugyanezt az új motívumot ragadta meg, amikor kijelentette, hogy nem nyugszik bele abba, amit a jelentés Budapest köztisztaságáról mond. Valóban nem lehet azzal napirendre térni a főváros mai tisztasági színvonalára felett, hogy nem sikerült megfelelő számú köztisztasági alkalmazottat felvenni, pedig az anyagi keret meglelt volna rá. *Közüggé kell tenni a főváros tisztaságát.* Miért ne? Ha már természetesnek tartjuk, hogy nincs elég hómunkás, mert nincs — hála a népi demokratikus rendszernek — munkanélküli tartalékhadserg és a közösség érdekében mozgósítani kell (és lehet) az ifjúságot és nemcsak az ifjúságot, akkor miért ne lehetne elérni azt, hogy a lakosság úgy vigyázzon a város tisztaságára, mint a saját házatájáéra?

Maga az 1960. évi terv impozáns forintösszegeivel sokat mond arról, mit jelent Budapest, a mai főváros, a mai Magyarországon. Négy milliárdhét-százötvennégy millió forint beruházásokra és a meglevő intézmények fenntartására még akkor is meggondolkoztatóan jelentős összeg, ha tekintetbe vesszük, hogy a közel kétmillió Budapest, a gazdasági és állami élet irányító szerveivel a magyar ipar felének birtokában nemcsak megérdemli, de igényli is a fejlesztést és a modernizálást. Az új és az igen öröndetes azonban nem elsősorban az összegek nagyságában, hanem hogy úgy mondjuk, az összegek topográfiai elosztásában tükröződik. Mintha

csak ezt írták volna a beruházási tervek mottóként: *»Arcal a külvárosok felé!«*

Természetesen a költségvetési tervben a Nagykörút közlekedésének javítása is szerepel, hiszen a Nagykörút ma Budapest közlekedésének Achilles-sarka, de a legjelentősebb beruházás mégis külső kerületben történik: a Nagy Lajos király úton, amely villamosvonalat kap, hogy közvetlenül összeköttetésbe kerüljön a város központjával. Ugyanez áll az úthálózat fejlesztésére is. Az eddig elhanyagolt, igazi »kültelki« Béke utca és Reitter Ferenc utca kap új burkolatot és megépítik a Bocskai úti és Villányi úti lakótelepek mellett a második úttestet is.

Budapest tulajdonképpen akkor kezdett »békebeli« arcot ölteni, amikor először írtuk le ezt a szót: »sortatarozás«. Talán még soha nem volt évi beruházási tervben annyi útvonalról és térről szó, mint a mostaniban. Folytatódik 1960-ban a sortatarozás a Várban, az Attila körúton, az Attila utcában, a Mártírok útján, az Árpád úton, a Kossuth Lajos utcában, a Martinelli téren, a Marx téren, a Múzeum körúton, a Szent István körúton, a Nagykörúton, a Rákóczi téren, a Baross téren, a Thököly úton, az Üllői úton és a Bartók Béla úton. Megkezdik az új sortatarozást többek közt a Krisztina körúton, a Bajcsy-Zsilinszky úton, a Tolbuhin körúton.

Amikor a legutóbbi tanácsülésen a főváros kulturális kérdéseiről tárgyaltak, az egyik tanácsstag kifogásolta, hogy nincs *gyermekkönyvtár* Budapesten. Nem is lehetett volna gyorsabban és kézzelfoghatóbban reagálni erre a kifogásra, mint hogy az 1960-as tervben már mint megoldandó feladat szerepel: a Liszt Ferenc téren létesítik.

A népművelési beruházás összegeinek orozslánrészét a Fővárosi Vígszínházra költik: ezt nem mint valami gyökerelesen új motívumot említjük meg, csupán azért, mert az építkezés elhúzódnása egyike azoknak a szálkákknak, amelyek joggal irritálják a főváros lakosságát. Helyes, hogy anyagi áldozatok árán is siettetik. Ez a fokozott beruházási tempó — reméljük — hamarosan módot nyújt Budapest középiparfejlesztési Luca-székének befejezéséhez.

Végezetül még csak annyit, hogy impozáns nagyvonalúságot mutat az 1960-as tervnek az a pontja, amely szerint *pályázatot kell hirdetni a pesterzsébeti és a csepeli városközpont kialakítására, a VIII. kerületi Orczy tér rendezésére.* Az ilyen pályázatokból mindig megéri az ember a világvárossá fejlődés távlatait.

Mozik rekonstrukciója Újpesten, Zuglóban és Csepelen, öt körzeti orvosi rendelő építése az új lakótelepeken, új szakrendelők létesítésének első lépései a XVI. és a XX. kerületben, a munkáskerületek üzlethálózatának fejlesztése arra vall, hogy a fővárosi tanács egyre inkább a gyakorlatba ülteti át a párt politikájának elveit, amelyek a főváros lakosságának osztatlan egyetértésével találkozottak.

Teknős Péter